

ÇOCUĞU OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM EDEN AİLELERDE TELEVİZYON İZLEME SÜRELERİNİN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF TELEVISION WATCHING DURATION IN THE FAMILIES WHOSE CHILDREN RECEIVE PRE-SCHOOL EDUCATION

Perihan ÜNÜVAR¹, Fatma ÇALIŞANDEMİR², Ezgi POYRAZ³

Öz

Bu araştırma, çocuğu okul öncesi eğitime devam eden ailelerde; anne, baba ve okul öncesi dönem çocuğunun televizyon izleme sürelerini ve hangi kategorideki programları izlediklerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Burdur ilinde çocuğu okul öncesi eğitime devam eden 52 aile ve her aileden 3 birey olmak üzere toplam 156 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi ve televizyon izleme kayıt kayıt formu kullanılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, ailelerde haftalık ortalama 23 saat televizyon izlenmektedir. En çok izlenen programlar çizgi filmler, en az izlenen programlar ise magazin ve belgesel programlarıdır. Anneler haftada ortalama 21 saat televizyon izlemektedirler ve bu süreyi çoğunlukla dizi film ya da sinema filmi izlemekle geçirmektedirler. Babalar ise haftada ortalama 22 saatlerini çoğunlukla; dizi filmleri, haber programlarını ve sinema filmlerini izleyerek geçirmektedirler. Okul öncesi dönem çocukları yaklaşık 15,5 saat televizyon izlemektedirler. Çocukların ilk sırada çizgi filmleri, ikinci sırada dizi filmleri, en az magazin programlarını izledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Televizyon, Çocuk, Aile

Abstract

This study has been carried out in order to determine television watching duration of the pre-school children and their parents in the families whose children receive pre-school education as well as determining which categories of programs they watch. Study group of the research is composed of 156 people as 3 individuals from 52 families whose children receive pre-school education in Burdur. The personal information and television watching registration form have been used as data collection tool in the survey.

¹ Doç.Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, perihanunuvar@mehmetakif.edu.tr

² Yrd.Doç.Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, fcalisan@gmail.com

³ İzmir İl Millî Eğitim Müdürlüğü- ezgipoyraz@gmail.com

In accordance with the findings, families watch TV for 23 hours weekly in average. They mostly watch cartoons and the least popular programs are magazine programs and documentary programs among these families. Mothers watch TV for 21 hours weekly in average and they mostly watch TV series or cinema. On the other hand, fathers watch TV for 22 hours weekly in average and they mostly watch TV series, news and cinema. Pre-school children watch TV for approximately 15,5hours. It has been concluded that they mostly watch cartoons and then TV series. The least popular programs are magazine programs among these children.

Keywords: Pre-school Education, Television. Child, Parents

1. GİRİŞ

İletişim; canlı olma özelliğini gösteren bütün varlıkların ortak özelliği olup, insanların bilgi ve deneyimlerini, kültürlerini, gelenek ve göreneklerini gelecek kuşaklara aktarmada kullanılan, kişinin kendisini ve çevresini tanıyıp anlamlandırabilmesi ve yaşamını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesi için gerekli unsurlardan biridir. İnsanlar yeryüzüne geldikleri günden bu yana iletişim için çeşitli yollar, yöntemler ve araçlar kullanmışlardır (Önder ve Balaban, 2005, s.249).

Günümüzde geniş kitleleri etkisi altına alan, en yaygın iletişim araçlarından biri televizyondur. Televizyon insanın zaman ve mekân sınırlılıklarıyla çizili gündelik yaşam deneyiminin sınırlarını geliştiren, geliştirmekle de kalmayıp, bu deneyimin nitel ve nicel örüntüsünde önemli değişikliklere yol açan bir teknolojik olanaktır (Kocadaş, 2004). Bu teknolojik kitle iletişim aracının kullanımına ve etkilerine ilişkin çeşitli araştırmalar yürütülmüştür (Çelebi 2014;Güngör 2014; Güngör ve Ersoy 1994; Uluç 2002, Pembecioğlu 2006; Aşkaroğlu 2006; Eskandari, 2007). Yapılan araştırmalar televizyon yayınlarından çocukların nasıl etkilendiği, televizyonu izleme biçimi, izleme sıklığı ve yoğunluğunun toplumdan topluma ve kültürden kültüre değiştiğini göstermiştir. Yeşilbağ (2011) çocukların televizyon seyretme sürelerinin çocuğun yaşı, anne-babanın eğitim düzeyi, televizyon kanalı, yayın saatleri ve çeşitliliği, ailenin çocuk üzerindeki denetimi gibi faktörlerden etkilendiğini belirtmektedir (Yeşilbağ, 2011).

Çocukların televizyondan etkilenmelerinin dozunu ve kalıcılığını belirleyen en önemli öğe televizyonda izlenen programın içeriğidir (Özden, 2006). Çocukların haftalık televizyon izleme sürelerinin belirlendiği bir araştırmada (Bernard-Bonnin, Gilbert, Rousseau, Masson ve Maheux 1991) 3-10 yaş arası çocukların haftada ortalama 14 saat televizyon izlediği, bu çocuklardan okul öncesi dönemde olanların haftada ortalama 15 saat televizyon izlediği, eğitim seviyesi düşük olan ailelerin çocuklarının daha fazla televizyon izlediği ve ailelerin çocuklarına televizyon izlerken herhangi bir kısıtlama getirmediği bulgusu elde edilmiştir. Okul öncesi dönem çocuklarında televizyon izleme sürelerini inceleyen araştırmalarda farklı sürelerde izlemeler yapıldığına ilişkin bulgular elde edilmekle birlikte ortalama haftalık sürelerinin 2 saatte ile 16 saat arasında değiştiği görülmüştür (Akkuş vd., 2015; Öğretir,2009).

Televizyon programlarının okul öncesi çocukları üzerindeki etkisine ilişkin anne baba görüşlerinin alındığı bir çalışmada, çocukların %62'sinin günde 2-3 saat televizyon izlediği, çocukların en sevdiği televizyon programının başında kızlarda %51, erkeklerde %56 ile çizgi filmlerin geldiği, ikinci

sırayı dizi filmlerin aldığı görülmüştür (Güngör ve Ersoy, 1994). Amerikan Pediatri Akademisi iki yaşın altında olan çocukların televizyon izlememelerini, daha büyük çocukların ise günde 1-2 saati aşmamaları gerektiğini, ebeveynlerin de çocukların izledikleri programları ve televizyon izleme saatlerini denetlemelerini önermiştir (Healy, 2004). Araştırmalar Amerika Birleşik Devletlerinde 3 yaşındaki bir çocuğun günde ortalama 45 dakikasını televizyon önünde geçirdiğini göstermektedir. Okula gitmeye başladığında (5 veya 6 yaş) bu oran günde iki saate yakındır. Bu oran yaşla ve çok geç yatmayla yükselmekte on iki veya on üç yaşa doğru günde 3 saatle en yüksek düzeye ulaşmaktadır (Hızal, 2010).

Günümüzde diz üstü bilgisayar, akıllı telefon ve tablet bilgisayarların gündelik yaşam içerisinde fazlaca kullanıldığına tanıklık edilmektedir. Ailelerin sosyal medya kullanımı başta olmak üzere çeşitli nedenlerle çeşitli elektronik cihazlarla geçirdikleri süreler artmıştır. Bu durum Televizyon izlemeye ayrılan süreyi azaltmış olabilir. Bu nedenle bu çalışmada okul öncesi dönem çocukları ve anne-babalarının haftalık televizyon izleme süreleri ve program kategorilerine göre dağılımları incelenmiş ve aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Çocuğu okul öncesi eğitime devam eden ailelerde;

1. Annelerinin haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımı nasıldır?
2. Babalarının haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımı nasıldır?
3. Çocuklarının haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımı nasıldır?
4. Çocuklarının cinsiyetlerine göre haftalık televizyon izleme süreleri ve program kategorilerine göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar, olayı olduğu gibi araştırarak var olan durumu belirlemeye çalışmaktadır. Tarama betimsel araştırmalarda yaygın bir şekilde kullanılan yöntemlerin başında gelmektedir (Karakaya, 2009: 59). Tarama araştırmaları bir konuya, bir olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin, ilgi, beceri, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği bir modeldir (Büyüköztürk vd., 2012: 177).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 5 ve 6 yaş grubunda okul öncesi eğitime devam eden 52 çocuk ve bu çocukların anne-babası olmak üzere toplam 156 kişi oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan çocukların tamamının anne ve babası sağ ve birlikte yaşamaktadır. Çalışma bir hafta boyunca izlenen programların süresinin kaydedilmesini içerdiğinden çalışmaya katılmayı kabul eden ailelerle sınırlı tutulmuştur. Çocukların 25'i erkek, 27'si ise kızdır. Anne-babaların %41,0'ı (42 kişi) ilköğretim mezunu, %27,6'sı (29 kişi) lise mezunu ve %31,4'ü (33 kişi) de üniversite mezunudur. Anne-babaların yaklaşık %80'i 26- 40 yaş grubundadır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından uzman görüşleri de alarak hazırlanan “kayıt formu” kullanılmıştır. Kayıt formunda kişisel bilgiler bölümü ve “televizyon izleme kayıtları” bölümü

olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Kişisel bilgiler bölümünde ailenin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Televizyon izleme kayıtları bölümünde ise ailenin izlediği televizyon programının kategorisini ve izleme sürelerini kaydetmeleri için hazırlanan alan yer almaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama sürecinde öncelikle ailelerle görüşmeler yapılarak, ailelere araştırmanın amacı açıklanmış, kayıtların tutulmasındaki objektifliğin önemi tekrar hatırlatılmıştır. Araştırmaya, gönüllü olarak katılmayı kabul eden ailelere formların nasıl doldurulacağı uygulamalı olarak anlatılmıştır. Ailelere günlük televizyon izleme alışkanlıklarını değiştirmeden, kayıt formlarını doldurmalarının önemi vurgulanmıştır. Televizyon izleme kayıt formunda ebeveynler kendileri için ve çocukları için ayrı ayrı form doldurmuşlardır. Çocuklar 5-6 yaş okul öncesi dönem çocukları olduğundan çocuklarla ilgili kayıtlar ailelerinden alınmıştır. Aileler bir hafta boyuca izledikleri programların genel kategorilerini ve izleme sürelerini kaydetmişlerdir. Ölçümler 3 farklı hafta boyunca yapılmış ve çalışma grubundaki her bir katılımcı için haftalık ortalama süreler belirlenmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Annelerinin haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımına ilişkin bulgular:

Tablo 1. Okul öncesi dönem annelerinin bir haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımı

Program	f	En az süre (dk)	En çok süre (dk)	Ortalama (dk)
Toplam	52	110	3756	1235
Haber	44	10	740	236
Dizi	51	30	1020	386
Sinema	31	10	960	277
Çizgi Film	19	20	1680	248
Spor	4	30	50	38
Magazin	26	10	870	145
Gündüz Kuşağı	31	16	840	267
Yarışma	31	15	630	163
Belgesel	27	10	619	88
Diğer	8	100	380	179

Annelerin bir haftalık televizyon izleme istatistiklerine bakıldığında ortalama 1235 dk yani yaklaşık 21 saat televizyon izledikleri görülmektedir. En çok televizyon izleyen anne, haftada 63 saatini televizyon karşısında geçirmektedir. En az televizyon izleyen bir anne ise haftada yaklaşık 2 saatini televizyona ayırmaktadır. Annelerin televizyonda en çok izledikleri programlar, haftada ortalama 6,4 saat ile (386 dakika) dizi filmlerdir. İkinci sırada ise sinema filmleri yer almaktadır (277 dakika). Annelerin en az izledikleri programlar ise ortalama 38 dakika ile spor programlarıdır.

3.2. Babalarının haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 2. Okul öncesi dönem babalarının haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımı

Program	f	En az süre (dk)	En çok süre (dk)	Ortalama (dk)
Toplam	52	150	4680	1327
Haber	47	60	1327	307
Dizi	41	20	1220	333
Sinema	35	10	1180	303
Çizgi Film	13	10	1080	234
Spor	33	10	900	225
Magazin	12	10	420	135
Gündüz kuşağı	8	35	660	201
Yarışma	25	10	428	159
Belgesel	37	30	840	145
Diğer	15	50	780	185

Babaların haftalık televizyon izleme istatistiklerine bakıldığında ortalama 22 saat (1327 dakika) televizyon izledikleri görülmektedir. En çok televizyon izleyen baba, haftada 78 saatini televizyon karşısında geçirmektedir. En az televizyon izleyen baba ise haftada 5 saatini televizyona ayırmaktadır. Babalar televizyonda sırasıyla en çok dizi filmleri (333 dakika), haber programlarını (307 dakika) ve sinema filmlerini (303 dakika) izlemektedirler. Babaların en az izlediği programlar ise 135 dakika ile magazin programlarıdır.

3.3. Çocuklarının haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 3. Okul öncesi dönem çocuklarının haftalık televizyon izleme süreleri ve bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımı

Program	f	En az süre (dk)	En çok süre (dk)	Ortalama (dk)
Toplam	52	80	2850	930
Haber	20	5	254	87
Dizi	39	30	840	234
Sinema	20	30	400	165
Çizgi Film	51	30	2100	528
Spor	7	12	360	91
Magazin	4	15	90	54
Gündüz Kuşağı	6	15	240	139
Yarışma	22	10	340	107
Belgesel	23	15	364	87
Diğer	9	10	420	148

Okul öncesi dönem çocuklarının haftalık televizyon izleme sürelerine bakıldığında çocukların ortalama 930 dk (yaklaşık 15,5 saat) televizyon izledikleri Tablo 5'te görülmektedir. Bu sürelerin program kategorilerine göre dağılımında ise, çocuklar haftalık ortalama 528 dk (8,8 saat) ile ilk sırada çizgi filmleri, ikinci sırada haftalık ortalama 234 dk (yaklaşık 4 saat) ile dizi filmleri, en az ise haftalık ortalama 54 dk ile magazin programlarını izlemektedirler.

3.4. Çocuklarının cinsiyetlerine ve program kategorilerine göre haftalık televizyon izleme sürelerine ilişkin bulgular.

Tablo 4. Okul öncesi dönem çocuklarının cinsiyetlerine ve program kategorilerine göre haftalık televizyon izleme süreleri

Cinsiyet	f	En az süre(dk)	En çok süre(dk)	Ortalama(dk)
Kız	27	80 dk (1,20 saat)	2850 dk (47,5 saat)	1005 dk(17 saat)
Erkek	25	310 dk (5 saat)	1875 dk(31 saat)	850 dk (14 saat)
Program	Haftalık Ortalama Süreler (Dakika)			
		Kız	Erkek	
Haber		110	72	
Dizi		300	171	
Sinema		176	156	
Çizgi Film		540	513	
Spor		36	46	
Magazin		75	33	
Gündüz Kuşağı		149	119	
Yarışma		118	91	
Belgesel		100	73	
Diğer		115	115	

Kız çocukların (17 saat) erkek çocuklara göre (14 saat) daha fazla televizyon izledikleri Tablo4'te görülmektedir. Kız ve erkek çocukların en çok izledikleri programların çizgi filmlerin olduğu, dizi filmlerin de izlenme oranı açısından ikinci sırada yer aldığı ve kız çocuklarının dizi filmleri erkek çocuklara göre daha fazla izlediği tablodan anlaşılmaktadır. Çocuklar en az magazin programlarıyla spor programlarını izlemektedirler.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada okul öncesi dönem ailelerinde bireylerin haftalık 1 saat ile 78 saat arasında televizyon izlediği, ortalama televizyon izleme süresinin kişi başına 23 saat olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En çok izlenen programın çizgi filmler olduğu, en az izlenen programın ise magazin ve belgesel programları olduğu bulgusu da elde edilmiştir. Anneler haftada ortalama 21 saat televizyon izlemektedirler ve bu süreyi çoğunlukla dizi film ya da sinema filmi izlemekle geçirmektedirler. Babalar ise haftada ortalama 22 saatlerini televizyon izledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Babalar televizyonda sırasıyla en çok dizi filmleri, haber programlarını ve sinema filmlerini izlemektedirler. Babaların en az magazin programlarını izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi dönem çocukları yaklaşık 15,5 saat televizyon izlemektedirler. Çocukların ilk sırada çizgi filmleri, ikinci sırada dizi filmleri, en az magazin programlarını izledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çocuklar TV'de en çok çizgi film (Yıldırım 2008, Özakar ve Koçak 2012) ve dizi film izlemektedirler. Arslan ve arkadaşlarının (2006) çalışmasında çocukların haftada 24,4 saat televizyon izlediği, Strasburger ve arkadaşlarının çalışmasında çocukların haftada ortalama 16–17, Vessey ve arkadaşlarının çalışmasında ise 21–28 saat televizyon izledikleri belirtilmektedir (Arslan ve diğerleri, 2006). Bu çalışmada ise oran haftalık 15,5 saattir. Amerikan Pediatri Akademisi'ne göre bir çocuğun haftada en fazla 14 saat televizyon izlemesi gerekmektedir (Healy, 2004). TÜİK (2014) verilerine göre Türkiye'de 6-11 yaş grubu çocukların % 95'i her gün televizyon izlemektedir. Televizyon izleyen bu çocukların yaklaşık % 48'i günde 0 ile 2 saat arasında, % 40'ı 3 ile 4 saat arasında, % 12'si ise günde 5

ile 8 saat arası televizyon izlemektedir. TUIK verileri de çocukların çok uzun sürelerde televizyon karşısında kaldığına işaret etmektedir

Çocukların cinsiyetlerine göre bir haftalık televizyon izleme oranlarına bakıldığında kız çocuklarının (17 saat), erkek çocuklara (14 saat) göre daha fazla televizyon izledikleri saptanmıştır. Bu duruma, kız çocuklarının evde anneleri ile daha fazla zaman geçirmesi; evde duran kız çocuklarını, annelerinin televizyon başında oyalanmaya teşvik etmesi, erkek çocuklarının ise ev dışı aktivitelerde veya bilgisayar başında daha fazla vakit geçirmesi neden olduğu söylenebilir. Kız ve erkek çocukların en fazla izledikleri programların başında çizgi filmlerin geldiği ve kız çocukların (540 dk), erkek çocuklara göre (513 dk) daha fazla çizgi film izlediği görülmektedir. Çocukların, en fazla izledikleri programlarda dizi filmlerin ikinci sırada yer aldığı sonucu elde edilmiştir.

Cesur ve Parker'in çalışmasında (2007) çocukların televizyonda en çok neyi seyretmekten hoşlandıkları sorusuna verilen cevaplarda, çizgi filmlerin %41,6 ile ilk sırada yer aldığı, ikinci sırada %20,6 ile dizi filmlerin geldiği görülmektedir. Erkekler kızlara göre daha fazla çizgi film izlerken, kızlar erkeklere göre daha fazla dizi seyretmektedirler. Dizi filmlerin çocukların tercihlerinde ikinci sırada yer alması çocukların akşam saatlerinde ebeveynleri ile birlikte televizyon izlemelerine, bu durum da ebeveynlerin, çocuklarının televizyon izleme saatlerini ve izledikleri programları denetlememelerine bağlı olabilir. Nitekim Cesur ve Parker'in çalışması (2007) çocukların çoğunlukla büyüklerin izlediği programları izlediğini göstermektedir. Öztürk ve Karayağız'ın yürütmüş olduğu bir çalışmada (2007) ebeveynlerin % 56'sı televizyon izlemek için çocuklarının kendilerinden izin istemediklerini, %97,8'i çocukları ile birlikte televizyon izlediklerini belirtmiştir. Yalçın ve arkadaşlarının (2002) çalışmasında da ailelerin %42,7'sinin çocuğu ile birlikte televizyon izlediği, %15,3'ünün evinde televizyon izlemeye ilişkin herhangi bir kural olmadığı belirtilmiştir. Serhatlıoğlu'nun çalışmasında (2006) "evde televizyon izlenirken program tercihini kim yapar?" sorusuna ebeveynler %35'i bu seçimi çocuk yapar cevabını vermiştir. Yine aynı çalışmada ebeveynlerin %51'i çocuklarının izledikleri programları 'kısmen' denetlediklerini ve kısıtlama getirdiklerini belirtmişlerdir. Amerikan Pediatri Akademisi (2001) çocuklar televizyon izlerken, ebeveynlerinin her zaman çocuklarının yanlarında bulunması gerektiğini önermektedir. Ebeveynlerin çocukları ile birlikte televizyon izlemeleri, ebeveynlere, çocuklar için uygun olmayan programları izlemelerini engelleme olanağı sağlayabilir.

Yapılan araştırma sonucunda; Okul öncesi dönem ailelerinde, haftada ortalama bir tam günün televizyon izlenerek geçirildiği sonucu elde edilmiştir. Ortalama sürelerin çok üzerinde (78 saat) süreler boyunca televizyonun karşısında hareketsiz kalan bireylerin de olması, uzun süre hareketsiz kalmaktan kaynaklanan sağlık sorunlarının yaşanabileceğini göstermektedir. Ayrıca uzun süre televizyon izlenmesi aile içi iletişimi ve paylaşılan aile saatlerinin kalitesini de olumsuz etkileyebilir. Yapılan çalışmalar çocukların uzun süre ve denetimsiz olarak televizyon izlemek durumu ile karşı karşıya kalmasının çocuklarda sosyal becerilerin gerilemesine, gelişim sorunlarına ve hiperaktivite ve saldırganlık gibi sorunlara yol açtığını göstermektedir (Connors-Burrow ve arkadaşları, 2011:256)

Kontrolsüz televizyon izleme alışkanlığı ile bilinçsizce ve rastgele seçilmiş yanlış modeller, çocukların kişilik gelişimlerinin sağlıklı olmayan temeller üzerinde şekillenmesine neden olabilmektedir. Ebeveynlerin televizyonu bilinçli kullanabilme ve çocuklarının televizyon izleme alışkanlıklarını kontrol edebilme yönünden bilgi sahibi olmalarını sağlayacak uygulamalara yer verilmelidir.

5. ÖNERİLER

Yapılan bu çalışma; pek çok teknolojik cihaz (cep telefonu, bilgisayar ve tabletler gibi) yaşamın her alanında yaygın olarak kullanılırken de televizyonun evlerde çok fazla izlendiğini göstermektedir. Çocukların televizyon izleme alışkanlıklarının gelişimlerini olumsuz etkilememesi için ailelere yönelik eğitimler düzenlenebilir. Çocukların yoğun olarak televizyon izlediği saatlerde yayınlanan programlara özellikle dikkat edilmesi vurgulanabilir. Çocuğun kendine uygun olan programları sınırlı sürelerde izlemesi, gelişimi için gerekli olan diğer etkinliklere de yeterince katılabilmesi için önemlidir. Bu nedenle çocukların televizyon programlarını izleme süreleri ve bu programların içeriğinin ebeveynlerce denetlenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Akkuş, Sevilay Y- Yılmaz, Yasemin- Şahinöz, Alev- Sucaklı, İclal A. (2015), “3-60 Ay Arası Çocukların Televizyon İzleme Alışkanlıklarının İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt.1, Sayı.2, Haziran, (351-360).

Arslan, Filiz- Ünal, Ayşe Sevim- Güler, Hamide- Kardeş, Kadriye (2006), “Okul Çağı Çocuklarının Televizyon İzleme Alışkanlıklarının İncelenmesi”, *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, Cilt.5, Sayı.6, (391-401).

Aşkaroğlu, Belgüzar (2006). *Şiddet İçeren Çizgi Filmlerin İlköğretim Dönemi Çocuklarının Resimleri Üzerine Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bernard-Bonin, AnneClaude- Rousseau, Elizabeth- Masson, Pierre- Gilbert, Sophie- Maheux, Brigitte (1991), “Television and the 3-to-10-Year-Old Child”, *Pediatrics Vol. 88 No.1 July*.

Büyüköztürk, Şener- Kılıç Çakmak, Ebru- Akgün, Özcan Erkan- Karadeniz, Şirin- Demirel, Funda (2012), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi, Geliştirilmiş 13. Baskı, Ankara.

Connors-Burrow, Nicola A- McKelvey, Lorraine M. & Fussell, Jill J, (2011), “Social Outcomes associated With Media Viewing Habits of Low-Income Preschool Children”, *Early Education and Development*, Vol.22, No.2, (256–273).

Çelebi, Elif (2014). “4-6 Yaş Arası Çocukların Televizyon İzleme Alışkanlıkları Üzerine Okul Öncesi Öğretmenlerin Görüş ve Tutumları”, *Journal of International Social Research* . Vol.7, No.32, (476-485).

Eskandari, Maryam (2007), *İran'da Tv'de Yayınlanan Çizgi Filmlerin İlkokul öğrencilerinin Eğitimine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güngör, Mehmet (2014), "Okul öncesi Dönem Çocuklarının Televizyon İzleme Alışkanlıkları ve Anne Baba Tutumları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt.11, Sayı.28, (199-216).

Güngör, Abide- Ersoy, Özlem (1994), "Televizyon Programlarının Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Etkisine İlişkin Anne-Baba Görüşleri", 10.YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırması Semineri, Ankara.

Healy, M. Jane (2004), "Early Television Exposure and Subsequent Attention Problems in Children", *The Journal of Pediatrics*, Vol.145, Issue.5, November, (679-680).

Hızal, Alişan, (1994). "Televizyonun Çocuklar ve Ergenler Üzerine Etkisi", <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/499/5933.pdf> (Erişim Tarihi 05.05.2010)

Karakaya, İsmail (2009), "Bilimsel Araştırma Yöntemleri", (Ed) Abdurrahman Tanrıoğen, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Anı Yayıncılık, Ankara, (55-84).

Kocadaş, Bekir (2004), "Kültür ve Medya", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt.1, Sayı.1, (1-8). <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/viewArticle/86> adresinden 25.12.2010 tarihinde alınmıştır.

Önder, Alev- Balaban Dağal, Asude (2005), "Televizyon ve Okul Öncesi Dönem Çocuğu", (Ed) Ayla Oktay ve Özgül Polat Unutkan, *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*, Morpa, İstanbul, (249-264).

Özden, E. Zeynep, (2006), *Farklı Anne-Baba Tutumlarının Çocukların Televizyon Programlarında Rol Alması Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, Candan- Karayağız, Gonca (2007), "Çocuk ve Televizyon", *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, Cilt.10, No.2, (81-85).

Öztürk, Candan- Karayağız, Gonca (2007), "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Televizyon İzleme Durumları ve Bunu Etkileyen İncelemesi", *Milli Eğitim Dergisi*, Cilt.175, (116-128).

Pembecioğlu, Nilüfer (2006), *İletişim ve Çocuk / İletişim Ortamlarında Çocuk ve Reklâm Etkileşimi*, Ankara: Ebabil Yayınları.

Serhatlıoğlu, Birsen (2006), *Televizyon Programlarının Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocuklarının Zihin ve Dil Gelişimini Etkileme Biçimlerine Yönelik Öğretmen ve Veli Görüşlerinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Strasburger, Victor C., Donnerstein, Edward (1999), Children, Adolescents, And The Media:Issues and Solutions. *Pediatrics*, Vol.103, Issue.1, (129-138).

TUİK (2014), İstatistiklerle Çocuk- Statistics On Child 2014, tuik.gov.tr/ (28.02.2016)

Uluç, Güliz (2002) "Toplumsal Bir Gruba Yönelik Şiddet Türü: Medya, Şiddet ve Çocuklar", 4-11. http://www.iletisim.selcuk.edu.tr/dergi/gs/2002_cilt2s2.pdf

Özakar, Selen- Koçak, Cem (2012), “Kitle İletişim Araçlarından Televizyonun 3-6 Yaş Grubundaki Çocukların Davranışları Üzerindeki Etkisi”, *Yeni Symposium Journal*. Vol.50, Issue.1, (31-39).

Öğretir, A. Dilek (2009), “Televizyonun Okul Öncesi Çocuklara Etkileri: Aile Değerlendirme Ölçeği ve Televizyon İzleme Süreleri Üzerine Bir Araştırma”, *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA.Education Science*. Vol.4, Issue.3, (881-891).

Yeşilbağ, Ş (2011). “Karakter Eğitimi Standartlar Müfredatıyla Birlikte Gerçekleştirme”, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*. 110: 20-26

Yıldırım, Esra (2008), *Çocuk Ve Televizyonda Şiddet: 5 Yaşlardaki Çocukların Anne - Babalarının Televizyondaki Şiddetin Saldırgan Davranışlar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara